

VANHALINNAN MUSEOTUOTE

AMK opinnäytetyö
Muotoilun koulutusohjelma
Kevät 2022
Sanna Rose

Opinnäytetyön tavoitteena oli suunnitella museotuote tai -tuotesarja sekä valmistaa siitä mallikappaleet. Työn toimeksiantaja oli Liedossa sijaitseva Vanhalinna museo. Tuotteiden täytyi vastata toimeksiantajan asettamiin kriteereihin kestävyydestä, funktionaalisuudesta, edullisuudesta, museokauppaan sopivasta estetiikasta sekä paikallisuudesta.

Museotuotteen valmistajana toimi työllistämispalvelu Kisällin ompelimo. Museotuotteiden tuli olla tasoltaan sellaisia, että ne pystyttiin valmistamaan työpajan resursseilla.

Tiedonhaussa keskityttiin museoalueen päärakennukseen ja siinä sijaitsevaan Mauno ja Ester Vanhalinnan kartanokotimuseoon. Työssä panostettiin ”museokokemuksen jatkamiseen”, museon tunnelmasta kiinni saamiseen ja sen jatkamiseen tuotteeseen, jonka asiakas voi ostaa museopuodista ennen poistumistaan. Tiedonhakumenetelminä käytettiin havainnointia sekä haastatteluja.

Opinnäytetyön tuloksena syntyivät Vanhalinnan museotuotteiden mallikappaleet. Museotuotteiden mallikappaleet valmistettiin paikallisesti työpajalla, ne sopivat museon tunnelmaan ja niiden valmistuksessa otettiin huomioon kestävä kehitys. Tuotteet olivat funktionaalisia ja hintatasoltaan saavutettavia.

Avainsanat museo, työpaja, museotuote, kotimuseo, Vanhalinna, Lieto

Sivut 50 sivua ja liitteitä 2 sivua

Author Sanna Rose

Year 2022

Subject Product development for Vanhalinna museum shop

Supervisors Pirjo Seddiki / Katri Hietala

The aim of the thesis was to design a museum product or product series and to make samples – the work having been commissioned by the Vanhalinna Museum in Lieto. The products had to meet the criteria set by the client, in terms of sustainability, functionality, affordability, locality and aesthetics suitable for museum trade.

The manufacturer of the finished museum product was the Kisälli sewing workshop – an employment service in Lieto – and the construction of the products had to be such, that they could be manufactured using only the resources available to the Kisälli workshop.

The research focused on the main building of the museum area, specifically the Mauno and Ester Vanhalinna manor house museum located there. The work focuses on “continuing the museum experience”; capturing the atmosphere of the museum and applying it to a product that the customer can buy from the museum shop before leaving. In situ observations and interviews were used as research methods.

Subsequently, samples of Vanhalinna museum products were created and will be made locally in the workshop. The products are both functional and affordable, designed to compliment the ambience and spirit of the museum. Sustainable development has been taken into account in their manufacture.

Keywords museum, workshop, museum product, home museum, Vanhalinna, Lieto

Pages 50 pages and appendices 2 pages

Sisällys

1	Johdanto	1
1.1	Idea.....	1
1.2	Toimeksiantaja	2
1.2.1	Kartanokotimuseo	3
1.3	Työpaja.....	4
1.3.1	Työpajatoiminta Suomessa	4
1.4	Viitekehys ja kysymysten asettelu	5
2	Museotuote	6
2.1	Määrittely	7
2.2	Aiheen rajausta	7
2.3	Tavoitteet, toimeksiantajan toiveet.....	8
3	Havainnointi ja museotyöntekijöiden haastattelut.....	8
3.1	Kierros Vanhalinnan kartanokotimuseossa	9
3.1.1	Hildan puoti.....	10
3.2	Muiden museokauppojen tarjonta.....	11
3.2.1	Turun Taidemuseo	12
3.2.2	Apteekkimuseo ja Qwenselin talo.....	14
3.2.3	Aboa Vetus Ars Nova.....	16
3.2.4	WAM.....	18
3.2.5	Yhteenveto museokauppojen tarjonnasta	19
3.3	Aineiston keruu	20
3.4	Museokokemuksen jatkaminen tuotteeseen	21
4	Museotuotteen suunnitteluprosessi.....	22
4.1	Ensimmäiset ideat.....	24
4.2	Valinnat jatkokehittelyyn	30
4.3	Jatkokehittely	30
4.4	Mallikappaleiden valmistus	33
4.5	Kuvat valmiista työstä	38
4.6	Asiakkaan palaute	40
5	Yhteenveto	40

Lähteet.....	44
--------------	----

Kuvat

Kuva 1. Vanhalinna - museon päärakennus	3
Kuva 2. Vanhalinnan museon pohjapiirustus (museoesite, n.d.).....	4
Kuva 3. Opinnäytetyön viitekehys	5
Kuva 4. Vanhalinnan sali.....	9
Kuva 5. Hildan puoti	11
Kuva 6. Turun taidemuseon museokauppa.....	12
Kuva 7. Apteekkimuseon kaupan tuotteita	15
Kuva 8. Apteekkimuseon ja Qwenselin talon museokaupan vihreä tuotevalikoima	16
Kuva 9. Aboa Vetus Ars Nova -museokauppa	17
Kuva 10. Mauno ja kananmunat (Vanhalinna -kokoelma, n.d.).....	20
Kuva 11. Mankeliliinasta valmistettu pellavatuote	23
Kuva 12. Tiskirätit, saippua ja tee - ideat	24
Kuva 13. Esineistö - valokuvan käyttö pellavatuotteessa	24
Kuva 14. Valokuvien käyttö digiprintti - ideoihin	25
Kuva 15. Valokuvien käyttö tuotteissa	26

Kuva 16. Sitaattien käyttö tuotteissa	27
Kuva 17. Sitaatin, värimaailman ja kuvan yhdistäminen.....	27
Kuva 18. Valokuvan taustakirjoitus tuotteessa	28
Kuva 19. Ensiapukaapin sabluunakuvio tuotteessa	28
Kuva 20. Viivapiirustus kankaalla	29
Kuva 21. Maisema1	31
Kuva 22. Maisema2	32
Kuva 23. Maisema3	32
Kuva 24. Maisema4	33
Kuva 25. Onnistunut viivapiirustus kankaalle painettuna	34
Kuva 26. Onnistunut viivapiirustus2 kankaalle painettuna	35
Kuva 27. Repeytyneet valotusemulsiot seuloissa	35
Kuva 28. Epäonnistunut tekstipainatus.....	35
Kuva 29. Parannetut kaavat	36
Kuva 30. Pellavapussi edestä.....	38
Kuva 31. Pellavapussi sitaattiA	38
Kuva 32. Pellavapussi sitaattiB	38
Kuva 33. Pellavaliina A.....	39

Kuva 34. Pellavaliina B.....	39
Kuva 35. Ylijäämäpaloista valmistetut tuotteet	39
Kuva 36. Mauno ja Ester Vanhalinna, (Vanhalinna-museon kuva-arkisto, n.d.).....	43

Liitteet

Liite 1	moodboard 1
Liite 2	moodboard 2

1 Johdanto

Ajatus Vanhalinnan museotuotteesta oli virinnyt päässäni jo vuosien ajan. Työpaikkani Liedon kunnan työllistämispalvelut oli tehnyt yhteistyötä Vanhalinnan kanssa jo 90 -luvulta lähtien. Vanhalinna oli työllistänyt monta työllistämisyksikön asiakasta vuosien varrella. Lisäksi Kisällin pajat olivat vuodesta 2016 lähtien tehneet yhteistyötä Vanhalinnan kanssa, valmistaen kesäkahvilassa myytävät tuotesarjat. Valmistamamme tuotteet olivat olleet suosittuja matkamuistoja museokävijöille, mutta niitä oli ollut tarjolla rajoitetusti vain kesäkuukausien ajan.

Keskustelimme edellisen museoamanuenssin kanssa yhteistyön jatkamisesta Vanhalinna – museon oman tuotteen kehittelyllä. Ajatuksena oli suunnitella Vanhalinnan logolla varustettuja tai muutoin museota mainostavia tuotteita. Syystä tai toisesta, ajatus jäi suunnitteluasteelle. Opinnäytetyö toi toisen mahdollisuuden museotuotteen toteuttamiselle.

1.1 Idea

Opinnäytetyöni idea oli suunnitella museotuote tai tuotesarja sekä valmistaa niistä mallikappaleet. Tuotteiden täytyi vastata asiakkaan asettamiin kriteereihin funktionaalisuudesta, edullisuudesta, museokauppaan sopivasta estetiikasta sekä paikallisuudesta.

Vanhalinnan museoalue oli suuri, tarjolla oli monia rakennuksia näyttelyineen, arkeologisista kaivauksista nykyaiteeseen. Paikalla sijaitsi myös ravintola, juhlatiloja ja pakohuone. Opinnäytetyöni tutkimuksessa keskityin päärakennukseen ja siinä sijaitsevaan Mauno ja Ester Vanhalinnan kartanokotimuseoon.

Työssäni halusin panostaa “museokokemuksen jatkaminen tuotteeseen” –ajatukseen, saada kiinni museon tunnelma sen esineistöstä, väri- tai kuviomaailmasta ja jatkaa sitä tuotteeseen, jonka asiakas voi ostaa museopuodissa ennen poistumistaan. Keskustelu museojohtajan ja museoamanuenssin kanssa vahvisti tarvetta uuteen museotuotteeseen.

Vanhalinnan museokaupassa oli myynnissä joitakin logo-tuotteita, joskaan ei mitään kotimuseoon viittaavaa.

Paikallisuus tuli toteuttaa yhteistyönä paikallisen pajatoimijan, Kisällin voimin. Tuotteiden tuli olla valmistettavissa Kisällin pajoilla, mikä toi työhön selkeät raamit.

1.2 Toimeksiantaja

Vanhalinna on upea kokonaisuus Linnavuoren kartanomiljöössä Aurajokilaakson kansallismaisemassa. Vanhalinnan alueen näkyvimvät maamerkit ovat korkealle maisemassa kohoava muinainen Vanhalinnan Linnavuori, pihapiirin rautakautinen kalmisto, Aurajokilaakso perinteisine peltomaisemineen sekä 1900-luvun alkupuolella nykyisen muotonsa saanut kartanon pihapiiri rakennuksineen.

Vanhalinna on suosittu kulttuurimatkoille sekä elämyksellinen juhla- ja kokouspaikka, jossa vieraillee vuosittain yli 30 000 kävijää. Vanhalinna sijaitsee vain reilun 10 minuutin ajomatkan päässä Turun keskustasta. (Vanhalinna, n.d.)

Liedon Vanhalinna –säätöön päätehtävänä on museotoiminta – Mauno ja Ester Wanhalinnan lahjoituksen vaaliminen sekä heidän perustamansa kotimuseon ja keräämänsä kokoelman ylläpito. Vanhalinnan museo säilyttää ja tallentaa Vanhalinnan tilan ja Wanhalinnan suvun henkistä ja aineellista perintöä sekä Vanhalinnan tuhatvuotista kulttuuriympäristöä, ja välittää sitä nykyisille ja tuleville sukupolville.

Tehtävänä on myös Turun yliopiston Vanhalinnaan sijoittuvan tutkimuksen edistäminen ja muu Turun yliopiston Vanhalinnaan sijoittuvien toimintojen tukeminen. Edistääkseen tarkoituksen toteuttamista säätö voi harjoittaa liiketoiminnan muodossa tilanvuokrausta, tapahtuma- ja museokauppatoimintaa, kulttuuri-, matkailu-, ravitsemus- ja koulutuspalveluiden myyntiä sekä asiantuntija- ja tutkimuspalveluiden myyntiä. (Vanhalinna – säätö, 2020, s.1)

Kuva 1. Vanhalinna - museon päärakennus

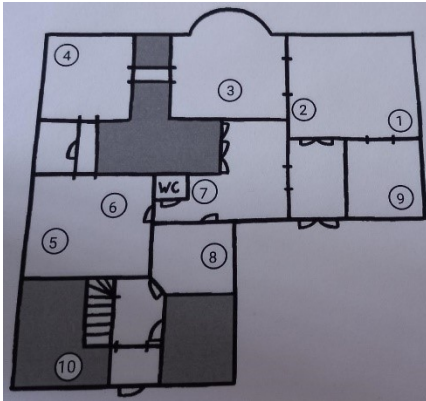
1.2.1 Kartanokotimuseo

Rakennusmestari Onni Tourun suunnittelema Vanhalinnan päärakennus valmistui vuonna 1930. Linnavuoren itäpuolella sijaitseva tiilestä muurattu paksuseinäinen rakennus oli valmistuessaan varsin moderni, mistä kertoo mm. lämmitysjärjestelmäksi valittu keskuslämmitys. Tyylliltään uusi kartanorakennus erosi selkeästi vanhasta talonpoikaistyylisestä päärakennuksesta, joka vielä 1920-luvulla sijaitsi lähes samalla paikalla kuin nykyinen päärakennus.

Vuonna 1956 tila lahjoitettiin Turun yliopistolle. Lahjakirjan ehtoihin kuului Vanhalinnojen keräämien museoesineiden säilyttäminen yhtenä kokonaisuutena Vanhalinnassa.

Lahjoitushetkellä oli päärakennuksen ensimmäisessä kerroksessa sisustettu viisi huonetta museohuoneiksi, jotka kuvasivat varsinaissuomalaista kartanokotia. (Kotimuseo esite, n.d.)

Kuva 2. Vanhalinnan museon pohjapiirustus (museoesite, n.d.)

1.3 Työpaja

Valmiin museotuotteen valmistajana toimi työllistämisyksikkö Kisällin ompelimo. Kisälli oli luonnollinen yhteistyötaho, sen työpajat olivat valmistaneet Vanhalinnan kesäkahvilaan tuotteita jo vuosien ajan. Valmistettavien tuotteiden tuli olla tasoltaan sellaisia, että ne pystyi ainakin pääosin tuottamaan pajoilla. Pajan resurssit tuli siis ottaa huomioon.

Työpajan ompelimosssa oli käytössä teollisuusompelukoneet ja –saumurit sekä yksinkertaiset kankaanpainovälineet. Kisällin pajat käyttivät hyväkseen ekologisia kierrätysmateriaaleja, muun muassa vanhojen mankeleiden pellavaliinoja, poistotekstiiliä, kierrätyspuuta ja –nahkaa.

1.3.1 Työpajatoiminta Suomessa

Suomen työpajatoiminnan kattojärjestönä toimii Into ry, joka kuvailee työpajatoimintaa seuraavin sanoin: Työpajatoiminta vahvistaa valmennuksen ja merkityksellisen tekemisen avulla nuorten ja aikuisten elämänhallintaa ja työelämävalmiuksia. Työpaja on valmennusyhteisö, jonka tavoitteena on tukea hyvinvointia, tunnistaa osaamista ja valmentaa kohti koulutusta ja työtä.

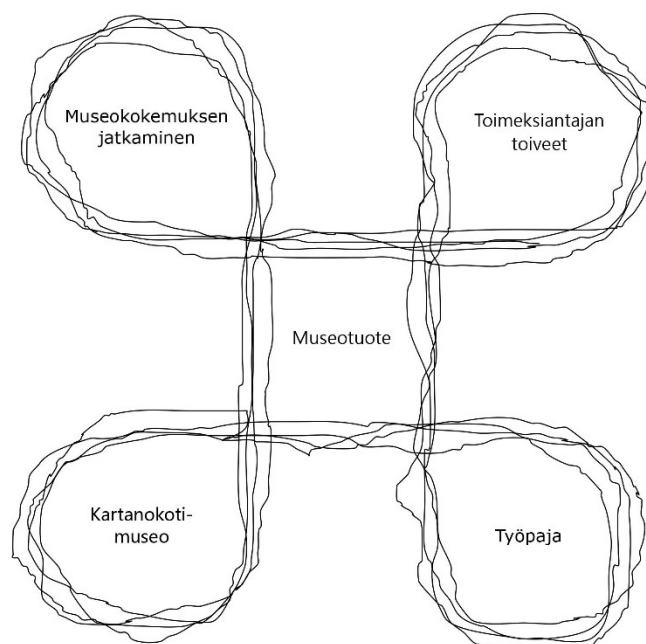
Valmennus työpajalla on tavoitteellista, valmentautujan tarpeiden mukaista tukemista sekä taitojen ja osaamisen kehittämistä. Työpajatoiminta on tarkoitettu nuorille ja aikuisille, jotka

tarvitsevat tukea löytääkseen oman polkunsä. Nuorten työpajatoiminta on suunnattu erityisesti alle 29-vuotiaille.

Työpajalla voi vahvistaa omaa arjenhallintaansa ja toimintakykyään sekä saada tukea jatkopulun löytämiseen. Työpajalla voi myös kokeilla uutta ammattialaa, kasvattaa ammatillista osaamista ja vahvistaa työelämä- ja työyhteisötaitojaan. Työpaja voi toimia vaihtoehtoisena oppimisympäristönä tutkinnon tai tutkinnonosan suorittamisessa. Työpajan yhteisö tarjoaa osallisuuden kokemuksia sekä vahvistaa valmentautujien sosiaalisia taitoja ja kykyä toimia ryhmässä. (Into, n.d.)

1.4 Viitekehys ja kysymysten asettelu

Kuva 3. Opinnäytetyön viitekehys

Viitekehysesni keskiössä oli luonnollisesti museotuote. Museotuotteen suunnittelua ja koko opinnäytetyötä rajaavina tekijöinä olivat toimeksiantajan toiveet tuotteesta sekä työpajan mahdollisuudet toteuttaa museotuote. Kartanokotimuseon puitteet toivat raamit opinnäytetyölle suurella museoalueella, opinnäytetyö keskittyi Mauno ja Ester Wanhalinnan

kartanokotimuseoon. Opinnäytetyön tulokselta toivoin museokokemuksen jatkumoa tuotteeseen. Työssäni pohdin, miten tunnelman voi jatkaa tuotteeseen.

Asetin opinnäytetyöni pääkysymykseksi seuraavan: Millainen on toimeksiantajan kriteerit täyttävä, Vanhalinnan museotuote? Lisäksi, työni ohessa etsin vastauksia seuraaviin alakysymyksiin: Millaisia museotuotteita on tarjolla muissa museokaupoissa, jatkavatko tuotteet kävijän museokokemusta? Mitä museokävijä ostaa museovierailunsa yhteydessä? Miten jatkaa Mauno ja Ester Wanhalinnan kotimuseokokemus tuotteeseen?

2 Museotuote

Museokaupan menestyminen riippuu siitä, kuinka asiakkaan kiinnostusta ja uteliaisuutta museon tarjoamia sisältöjä kohtaan hyödynnetään kaupan näkökulmasta. Kuinka asiakas saadaan museokäyntinsä yhteydessä käymään myös museokaupassa? Miten asiakkaan museonäyttelyn herättämiin ajatuksiin ja tarpeisiin voidaan vastata, jotta vierailu jättää jäljen ja saa asiakkaan palaamaan museoon uudelleen?

Kokonaisuuden pohtiminen ja museokaupan roolin määrittely osana museon palveluita ei voi olla ainoastaan museokaupasta vastaavan henkilön vastuulla, vaan siihen tarvitaan museon sisäistä yhteistyötä ja palveluajattelun sisäistämistä laajasti. Museokauppa viestii museon brändistä, joten on syytä suunnitella tarkasti, mitä asiakkaalle museossa myydään ja miten.

Museokauppa, joka ei vastaa museon identiteettiä, voi myös vaikuttaa negatiivisesti asiakkaan mielikuvaan museosta. Museokaupan tuotteiden avulla museon erikoisalueen, näyttelyiden tai kokoelmien helmet voi kiteyttää ja paketoita asiakkaalle ymmärrettävästi. Hyvä tuote kertoo museon tarinaa ja rakentaa museon identiteettiä sekä ennen kaikkea tuo taiteen, historian tai kulttuuriperinnön kävijän arkeen mukaan lähtevän ostoksen muodossa. (Suomen museoliitto 2020, s.7)

2.1 Määrittely

Mikä on museotuote?

Museokauppa on museosisältöjen näyteikkuna. Museokauppaa kannattaa lähestyä myös yhtenä museon ja näyttelysisältöjen mainospaikoista. Museokaupassa myynnissä olevat ja ostajien mukaan lähtevät tuotteet edustavat kävijälle museota ja sen sisältöjä.

Museokaupassa voi mainostaa tuotteilla ja esillepanoilla tulevia näyttelyitä ja museon muita palveluita, kuten työpajoja, opastuksia ja kahvilaa. Ostetut tuotteet toimivat edelleen mainoksina käyttöön tullessaan ja lahjaksi mennessään. (Suomen museoliitto, 2020)

Museotuote voi tarkoittaa monenlaisia eri tuotteita, maailmanlaajuisesti museokauppojen tarjoama kirjo tuotteista on valtava. Joukkoon mahtuu harkittuja, museolle valmistettuja nimikkotuotteita, halpoja nimellä varustettuja tuotteita, kuin myös täysin irrelevantteja tuotteita, jotka eivät liity museoon millään tavalla. Museotuotteita ostetaan matkamuuistoiksi, lahjaksi, tai vain osoittamaan muille käynnistä kyseisessä museossa. Myös museon toiminnan tukeminen saattaa olla museotuotteen hankinnan motiivina.

2.2 Aiheen rajaus

Museotuote aiheena oli selkeä ja ymmärrettävä. Pitääkseni aiheen sopivassa mittakaavassa, päätin rajata sen muutamalla eri tavalla. Tuotteen tuli olla valmistettavissa paikallisella pajalla, tällöin pajan resurssit toimivat rajaavina tekijöinä. Resursseiksi luettiin pajatoimijan tilat, välineet ja tekijät.

Lisäsin opinnäytetyön aiheen rajausta myös kohdistamalla museotuotteen tutkimuksen ja suunnittelun ainoastaan Vanhalinnan kartanokotimuseoon. Tällöin fokus oli puhtaasti Maunon ja Esterin kodissa sekä heidän elämässään. Museon muut ulottuvuudet rajautuivat tällöin pois. Vanhalinnan museoalue on valtava, sisältäen paljon erilaisia tiloja sekä näyttelyitä arkeologiasta nykyaiteeseen. Koko museon alueella oleva aineiston kirjo on niin laaja, että rajaus oli pakko tehdä hyvinkin suppeaksi.

2.3 Tavoitteet, toimeksiantajan toiveet

Vanhalinnan museokaupassa, "Hildan puodissa" oli sillä hetkellä myytävänä eri käsityöläisten tuotteita. Lisäksi tarjolla oli kirjoja, kortteja sekä Vanhalinnan portti – logolla varustettuja t-paitoja, kestokasseja ja piparimuotteja.

Museoamanuenssi Ilona Vanhakartanon mukaan tuotevalikoimaa haluttiin uudistaa. Kaupan ongelmana olivat "kalliit koristeet". Toisin sanoen korut ja koriste-esineet, joiden hintataso oli kallis ja siksi eivät menneet kaupaksi. Osa tuotteista ei sopinut Vanhalinnan henkeen ja estetiikkaan, kirjoja taas oli tarjolla liikaa suhteessa muihin tuotteisiin. Mauno ja Ester – sarjan valokuvista teetetyt postikortit kuitenkin tekivät kauppansa.

Museonjohtajan ja museoamanuenssin mukaan toivottuja tuotteita olisivat koriste-esineiden sijaan funktionaaliset tuotteet, hyvät materiaalit ja edullinen hintataso. Ja tietenkin yhteneväinen estetiikka museon kanssa.

Museokaupan tarjonnan lisääminen oli ollut toimeksiantajan ajatuksissa jo hetken, joten opinnäytetyö sattui sopivaan paikkaan.

3 Havainnointi ja museotyöntekijöiden haastattelut

Opinnäytetyöni tutkimuksellinen osio sisälsi havainnointia sekä Vanhalinnan omassa museopuodissa, että myös ympäröivän alueiden muissa museokaupoissa. Lisäksi kiersin Mauno ja Ester Vanhalinnan kotimuseota, tutkien paikan väri- ja kuviomaailmaa, tyyliisuuntia, tunnelmaa sekä materiaaleja. Esineistö oli kiehtovan monipuolinen, kokoelmat taas hyvin eksentrisiä.

Kirjastossa tutustuin Vanhalinnaan ja sen asukkaisiin liittyvään historiaan kuvien, tarinoiden ja äänitettyjen haastattelujen avulla. Vanhalinnan museolta löytyi valtava määrä valokuvamateriaalia, esitteitä sekä esimerkiksi piirustuksia alueen arkeologisista löytöpaikoista. Myös Vanhalinnassa esillä olleet piirustukset päärakennuksesta toimivat

ideoinnin lähteenä. Musokauppakäsikirja toi uudenlaista, raikasta ajatusmaailmaa museokauppatoimintaan.

3.1 Kierros Vanhalinnan kartanokotimuseossa

Aloitin kierrokseni keittiöstä, joka oli uusittu jo 1940-luvulla. Mieleenpainuvimmat asiat keittiössä olivat tilaustyönä tehdyt keittiökalusteet ja sinkkinen tiskipöytä. Myös puuhella ja sen vesikiertoinen lämmitysjärjestelmä sekä Esterin suuri ruokapöytä ja sen yllä roikkuva himmeli jäivät mieleen. Keittiön vieressä sijaitseva ruokakomero oli mielenkiintoinen vanhoine ruokapakkauksineen.

Keittiön jälkeen vuorossa oli kultarantahuone. Huone vaikutti edustustilalta tai hienolta kamarilta, huonekalut olivat vaikuttavia kultaisine kuviointeineen. Seinälle kehystetyt presidenttien kuvat toivat huoneeseen mahtipontista tunnelmaa.

Mahtipontinen tunnelma jatkui ruokasalissa ja salissa, joihin oli kerättyä fiinejä antiikkikalustoja, valokuvia, Wäinö Aaltosen tekemä muotokuva Kaarlo Wanhallinnasta, flyygeli, upeita mattoja ja ryijyjä, peilejä ja muotokuvia sekä valtava asekoelma. Risto Laine kertoo teoksessa Vuodet, vuodenaajat, Vanhalinna asekoelmasta seuraavasti; "Pyssyjä oli nurkat täynnä. Nekin liittyivät museokokoelmiin, vaikka taustalla oli myös Maunon arvostama maanpuolustusharrastus." (Terho, Henri ym. 2002. s.99)

Kuva 4. Vanhalinnan sali

Mamsellin kamarissa tunnelma muuttui nukkekotimaiseksi, johtuen pienistä päällystetyistä huonekaluista. Lisäksi näytteillä oli kansallispukuja ja Esterin hääpukunaan käyttämä Lottapuku. Hallin kautta päädyin vielä isännän huoneeseen, joka tuntui savuisen hämärältä. Kalusteet olivat tummia, huoneessa oli tumma nahkasohva ja tummissa vitriineissä Maunon ja Esterin hopeakokoelmia sekä Esterin kipsejä. Seinillä roikkuvat kypärät ja sotilaspäähineet vahvistivat tummanpuhuvaa tunnelmaa.

Tunnelman kotimuseokierroksen jälkeen oli hieman sekava. Olin nähnyt paljon mielenkiintoisia yksityiskohtia ja kokonaisuuksia, joskaan en löytänyt punaista lankaa tai yhteyttä asioiden välillä. Yritin miettiä, miten tämän kaiken voisi tiivistää museotuotteeseen.

Lukemassani Vuodet, vuodenajat, Vanhalinna –teoksessa yksityiskohtien rikkaus oli tiivistetty Turun Sanomien toimittajan sanoilla vuodelta 1943. “Kuuluupa kokoelmaan eräitä peräti outojakin esineitä, jotka ensinäkemällä lyövät ällikällä. – Niin, eräällä seinällä riippuu alkeelliset käherryssakset – joiden avulla entisaikojen upseerit kiharoivat tukkansa.” (Terho, Henri ym. 2002. s.66)

3.1.1 Hildan puoti

Hildan puoti – museokauppa (Kuva 5) sijaitsi Vanhalinna – museon päärakennuksessa. Puoti oli museon alimmassa kerroksessa, ikään kuin kellarikerroksessa. Mutta koska kartano sijaitsi mäellä, puoti oli kuitenkin saavutettavissa ilman portaita heti päärakennuksen kulmalla. Museokaupan ollessa auki, kaupan suuret puiset pariovet avattiin antaen pieneen kauppaan hieman lisätilan tunnetta. Kaupassa sijaitsi myös lipunmyyntipiste.

Hildan puoti oli nimetty Mauno Vanhalinnan äidin mukaan. Hilda kävi usein ostoksilla Turun keskustassa ja hänestä otettu kuva kassinsa kanssa Turun torin laidalla koristi veikeästi museokaupan yhtä seinää. Museokauppa oli hieman erillään kotimuseosta. Kaupasta oli suora yhteys alakerran vaihtuviin näyttelyihin, kotimuseoon kulku oli joko kapeasta portaikosta ylös eteiseen tai ulkokautta. Ovia oli kaksi, joten kierros saattoi alkaa kahdesta eri kohdasta.

Kuva 5. Hildan puoti

Sekavan museokierroksen jälkeen saavuin portaita alakerran kauppaan. Tuotteita oli myynnissä monenlaisia. Moderneja heijastimia ja lasikoruja, kierrätyshenkisiä korvakoruja, pussia leluja ja jakkaroita, kynttilöitä, avaimenperiä, kyniä ja keramiikkaa. Pienestä kaupasta kuitenkin löytyi jonkin verran Vanhalinnan omia tuotteita. Valikoimissa oli muun muassa kirjoja, kortteja, koruja ja Vanhalinnan porttilogosta teetettyjä t-paitoja, kestokasseja ja piparimuotteja. Porttilogolla oli Vanhalinnan toiminnanjohtaja Lauri Viinikkalan mukaan teetetty myös pinsejä. Arkeologisten löytöjen pohjalta oli teetetty muun muassa pronssinen solki.

3.2 Muiden museokauppojen tarjonta

Tutustuin opinnäytetyöni pohjatiedon kartuttamiseksi muihin museoihin ja museokauppoihin. Matkani tavoitteena oli tutustua museoon ja sen pysyvään näyttelyyn sekä mahdolliseen vaihtuvaan näyttelyyn. Lisäksi tutustuin museokauppoihin. Ajankohdaksi museokäynneille valikoitui lauantai 19.2.2022.

3.2.1 Turun Taidemuseo

Ensimmäisenä kohteena oli Turun taidemuseo Puolalanmäellä. Taidemuseossa oli meneillään kaksi näyttelyä, senegalilaisen nykytaiteilijan, Omar Victor Diopin näyttely sekä Turun taidemuseon omasta kokoelmasta koostunut ”Pari sanaa keräämisestä” –näyttely. Diopin näyttely oli selkeästi esillä sekä ulkona olevissa julisteissa sekä myös heti sisään astuessa. Etuovet avautuvat hienoon aulaan, jossa fiiniin interiööriin on lisätty kahvilan pöytiä ja ilahduttavan paljon viherkasveja. Syytä siihen, olivatko suuret viherkasvit kytköksissä näyttelyyn, vai ovatko ne tilassa muutoinkin, ei selvinnyt. Joka tapauksessa ne loivat hienon tunnelman, joka sopi Diopin näyttelystä jääneeseen tunnetilaan.

Teosten värimaailma, kasvit, kukat ja eläimet toistuivat museokaupan yleisilmeessä. Museokaupan yhteydessä sijaitsee kahvila, oviaukon yläpuolella lukee ”Café Victor shop”, tämä on hauska yhteensattuma taiteilijan nimen kanssa ja hetken luulinkin, että kahvilan nimi on vaihdettu näyttelyn ajaksi. Huomioni kiinnittyi heti rivistöön itseään toistavia näyttelyjulisteita, jonka alla oli selkeästi rajattu ja tarkasti valikoitu kooelma postikortteja, etnisiä tuotteita ja henkeen sopivia koruja sekä paperi- ja keramiikkaesineitä. Museokaupan värimaailma toistui viherkasveissa, joita oli aseteltu runsain mitoin esille.

Kuva 6. Turun taidemuseon museokauppa

Museossa oli ruuhkaista käyntini aikaan, joten lipunmyynnissä sillä hetkellä töissä ollut museovastaava vastasi haastatteluuni myöhemmin sähköpostin välityksellä. Hän kertoi museokaupasta löytyvän ajatuksella valitun valikoiman taidekortteja, julisteita, paperituotteita, sisustustuotteita, koruja ja inspiroivaa muotoilua. Museokaupan tuotevalikoiman painotus on vastuullisuudessa, kotimaisuudessa ja ekologisissa ratkaisuissa.

Sähköpostissaan 20.2.2022 K. Jokipii kertoi seuraavasti: "Museokaupan tuotevalikoima koostuu näyttelyiden mukaan vaihtuvista oheistuotteista, museon oman teoskokoelman mukaan tuotteistetusta pysyvämmästä valikoimasta sekä muista museon arvomaailmaan sopivista brändeistä. Lisäksi haluamme museokaupassamme tuoda vahvasti esille lahjakkaita paikallisia yrittäjiä, joita edustavat tällä hetkellä mm. Skeramiikka, Merkitys-korut ja Hermandia. Muita kotimaisia brändejä ovat tällä hetkellä mm. Jatta Lavi ja Cozy Publishing.

Kevään Omar Victor Diop -näyttelyn myötä valikoimassamme on tuotteita turkulaisesta Tyttö ja Vuohi -kaupasta sekä kotimaiselta Mifukolta. Myyntituotteita, joita olemme teettäneet taidemuseon oman kokoelman teoksista ovat tällä hetkellä mm. sammutuspeitot, LOQI-kassit, magneetit, kortit, julisteet ja kirjat. Kevään aikana valikoiman on tarkoitus täydentyä ainakin sateenvarjoilla ja pienillä asusteilla.

Museokaupamme suosituimmiksi tuotteiksi nousevat vuosittain erilaiset paperituotteet esimerkiksi postikortit ja julisteet sekä kirjat. Asiakaskuntamme on todella laaja ja se näkyy siinä, kuinka tasaisesti erilaisia tuotteita myymälässämme myydään. Vaihtuvien näyttelyiden teemoihin liittyvät tuotteet ovat usein sellaisia, joita asiakkaat hankkivat muistoiksi näyttelyistä.

Tuotteet, joissa on hyödynnetty rakastettujen suomalaistaiteilijoiden klassikkoteoksia hurmaavat ajattomuudellaan vuodesta toiseen (Helene Schjerfbeck, Akseli Gallen-Kallela, Ellen Thesleff, Otto Mäkilä jne.). Asiakkaamme ovat myös ihanasti löytäneet paikallisten yrittäjien tuotteet, ja esimerkiksi erilaiset keramiikkatuotteet ovat löytäneet uuden kodin ilahduttavissa määrin. Tavoitteenamme on myös silloin tällöin hiukan vaihdella museokaupan valikoimaa ja näin myös päästä esittelemään uusia ihania brändejä ja yrittäjiä. Jokainen museokaupassa tehty ostos tukee Turun taidemuseon toimintaa."

Museon pysyvän kokoelman tuotteet kuten kirjat ja julisteet olivat syrjemmässä, niille omistetussa hyllyssä. Sain vastustettua kiusauksen ostaa Helene Schjerfbeckin juliste.

3.2.2 Apteekkimuseo ja Qwenselin talo

Apteekkimuseo ja Qwenselin talo oli kohteena mielenkiintoinen ja antoisa. En ole aiemmin nähnyt kokonaisuutta, vaan vain osan apteekkimuseosta. Ennen vierailua oivalsin myös tämän museon olevan kotimuseo, aivan kuten Vanhalinna, joten odotin käynniltäni paljon.

Qwenselin talo on 1700-luvun loppupuolen säätyläiskoti pihapiireineen. Tuolloin talossa asui lääketieteen professori Pipping, aateloituna Pippingsköld, perheensä kanssa. Seuraavalla vuosisadalla rakennetussa osassa on sisustettuna 1800-luvun apteekki. (Apteekkimuseo ja Qwenselin talo esite, n.d.)

Tässäkin museossa lipunmyynti sijaitsi museokaupan yhteydessä, joten tuotteisiin pääsi tutustumaan sekä kierroksen alussa että lopussa. Tunnelma oli harkittu ja sisustuksessa näkyivät kustavilaisen ajan pastellivärit. Ajattelin, että jos väri- ja kuviomaailma toistuu myös museossa, täällä on ainakin onnistuttu tuomaan museon tunnelma kaupan puolelle. Ajattelin siis asiaa nurin päin, mutta olin ilokseni oikeassa.

Museokierroksen aikana otin kuvia, tein huomioita värimaailmasta, materiaaleista ja erityisesti hienoista kuvioinneista tapeteissa ja tekstiileissä. Qwenselin kotimuseon ja apteekkimuseon välisessä tunnelmassa oli luonnollisesti paljon eroa, mutta keskitin havaintoni pääosin kotimuseon puolelle.

Palatessani museokauppaan ja katsellessani tuotevalikoimaa, lähestulkoon kaikki tuotteet olivat "perustellusti" myytävänä. Valikoima oli mielestäni yhtenäinen museosta jääneen tunnelman kanssa ja houkutteli ostamaan. Museokokemus jatkui hienosti tuotteisiin saakka. Myynnissä oli apteekkimuseoon liittyviä Sköna Ting -kasvikortteja, reseptimagneetteja ja kirjanmerkkejä sekä apteekkaripulloja. Valikoimasta hyvin myyviä tuotteita olivat apteekki – teemaan pakatut makeiset, tee ja pastillit. Myyntihittiä, apteekin salmiakkia unohtamatta.

Asiakaspalvelija arveli tuotteiden olevan suosittuja tuliaisia koska ne ovat kulutustuotteita, niistä ei siis jää tavaraa nurkkaan pyörimään.

Kuva 7. Apteekkimuseon kaupan tuotteita

Kotimuseon tunnelmasta tuotteisiin asti kantoivat kirjojen, korttien ja paperitavaran lisäksi suomessa valmistetut uniikit lasikorut ja muu lasitavara. Valikoimissa oli myös suomalaisen valmistajan, Eeva Moritzin valmistamia pellavapussukoita, pannulappuja, kynttilöitä ja serviettejä. Tähän valikoimaan kuuluivat aiemmin myös keittiöpyyhkeet.

Tuotteissa oli toistettu kotimuseon historiallisten tapettien kuviointeja alkuperäisin värein. Tuotteet olivat sieviä, edullisia ja hyvälaatuisia, mutta niiden menekki oli vaihtelevaa. Museon asiakaspalvelija arveli sen johtuvan siitä, etteivät kaikki tajua yhteyttä museon tapettiin. Keittiöpyyhkeiden hän oli kuullut olleen turhan hienoja sellaiseen käyttöön.

Museon ehdottomasti myyvin tuotesarja oli ruusukuviainen, vihreäpohjainen ryhmä, joka oli varta vasten teetetty museokauppaan (Kuva 8). Kuvio oli kopio museon rouvankamarin seinäruusuista. Tuotesarja oli kokonaisuutena henkeäsalpaavan kaunis. Esillepanoon kuului silmälasikotelo, kirjanmerkki, mikrokuituliina, peili, pillerirasia, kynä, lehtiö ja viuhka. Tuotteet oli teetetty Hollannissa ja olivat hinta-laatusuhteeltaan saavutettavia.

Kuva 8. Apteekkimuseon ja Qwenselin talon museokaupan vihreä tuotevalikoima

3.2.3 Aboa Vetus Ars Nova

Aboa Vetus Ars Nova on arkeologian ja nykytaiteen museo Turun keskustassa.

Aboa Vetus on maan alta löydetty kaupunginosa, jossa on eletty vuosisatojen ajan. Suomen ainoa arkeologinen museo syntyi laajojen kaupunkiarkeologisten kaivausten tuloksena 1990-luvulla. Aboa Vetuksessa voi tutustua keskiaikaisten kivitalojen raunioihin ja kulkea vanhaa Luostarin jokikatua pitkin. Arkeologien esiin kaivamat kellarit on konservoitu paikalleen sellaisina kuin ne löydettiin. Satojen vuosien takaa säilyneet rakenteet ja arkeologiset löydöt sisältävät paljon tietoa alueen menneisyydestä ja paikalla eläneistä ihmisistä.

(Aboavetusarsnova, n.d.)

Nykytaiteen museossa oli käyntihetkellä esillä Osmo Rauhalan Muista unohtaa kaikki – näyttely.

Osmo Rauhalalle kuvien tekemisen tavoite on kunnianhimoinen, niiden kautta hän pyrkii ymmärtämään monimutkaista maailmaa. Rauhalan maalauksissa on erilaisia merkkijärjestelmien tasoja ja viittauksia eri tieteen aloihin: matematiikkaan, biologiaan ja

filosofiaan. Visuaalisen kokemuksen lisäksi maalaukset tarjoavat analyttisiä näkökulmia luonnon ja olemassaolon ymmärtämiseen. (Aboavetusarsnova, n.d.)

Museokierroksien jälkeen palasin museokauppaan, josta olin ostanut myös pääsylipun. Ismo Rauhalan näyttelyyn liittyvät tuotteet oli sijoitettu kassan viereen, valikoimasta löytyi muun muassa julisteita ja postikortteja. Pysyvään, arkeologiseen näyttelyyn liittyviä tuotteita oli hankala löytää suuresta kaupasta. Aboa Vetus -museon tunnelma ei jatkunut tuotteisiin, tarjolla oli lähinnä aiheisiin liittymättömiä, joskin kauniita paperitavaroita, erilaisia kortteja, koruja, sukia ja suuri määrä makeisia.

Kuva 9. Aboa Vetus Ars Nova -museokauppa

Museokaupan asiakaspalvelija löysi minulle Aboa Vetus – aiheisia tuotteita, niitä oli suomessa valmistettu pellavapyyhe kolmessa eri sävyssä. Kaunis tuote, joka ei kuitenkaan mennyt kovin hyvin kaupaksi korkean hintansa vuoksi. Tarjolla oli kirjoja arkeologian saralta, keskiaikainen Luostarin Jokikatu – paperinen pienoismalli ja muutama keskiaikaan liittyvä tuote, kuten lasten ritarikilpi ja miekka sekä keskiaika – aiheiset pelikortit.

Asiakaspalvelija kertoi, että parhaiten kaupaksi menevät makeiset ja kortit halpojen hintojensa vuoksi. Lisäksi menekkiä oli Turku – aiheisilla tuotteilla ja vaihtelevasti koruilla.

3.2.4 WAM

WAMissa eli Turun kaupungin taidemuseossa oli esillä kaksi eri näyttelyä, aloitin kiertämällä Pekka ja Teija Isorätyän 'Kuolleet sielut' –näyttelyn

Pekka Ja Teija Isorätyä herättävät mekaniikkaa, taidetta ja luontoa yhdistelevien installaatioiden kautta kysymyksiä ihmisen suhteesta teknologiaan ja ympäristöön. Näyttelyssä on taiteilijoiden vanhemman tuotannon rinnalla täysin uusia installaatioita. (WAM näyttelyesite, n.d.)

Näyttelyssä oli huikeasti yhdistetty robotiikkaa ja kierrätysmateriaaleja. Taiteilijoiden teokset olivat kuin suoraan scifi- elokuvasta, joskin valtaisan valoisassa, neutraalissa näyttelytilassa. Teokset olivat interaktiivisia, ne liikkuvat ja niistä saattoi tulla ääntä. Palasin avaraan museokauppaan huikean näyttelykierroksen jälkeen. Olin varma, että löydän koottavia diy – robotteja ja muuta aiheeseen liittyvää.

WAMin museokauppa oli keskisuuri, myyntituotteiden ulottuessa myös aulaan. Tuotteita oli laidasta laitaan, ei kuitenkaan mitään erityistä, mikä olisi kantanut Pekka ja Teija Isorätyän näyttelyn tunnelmaa. Punainen lanka katkesi.

Toisena näyttelynä museossa oli meneillään Anu Tuomen 'Väristä'.

Retrospektiivinen näyttely luo katsauksen koloristina tunnetun taiteilijan tuotantoon. Näyttelyssä nähdään teoksia 1970-luvulta nykypäivään saakka. Punaisena lankana maalauksissa kulkevat voimakas värikylläisyys ja elämän kaikki eri sävyt. Tuomen taide kommentoi tarkkasilmäisesti ja hienovaraisesti luontoon ja yhteiskunnallisiin ilmiöihin liittyviä asioita. (WAM näyttelyesite, n.d.)

Ilahduttavan värikkäät, kauniin tekstuuriset teokset houkuttelivat koskettamaan, näin en kuitenkaan tehnyt. Värikylläisyys ja tekstuurit olivat punaisena lankana ajatuksissani, kun astelin jälleen kerran kohti aulaassa sijaitsevaa museokauppaa. Aulaan jatketulla myyntipöydällä oli mukien ja koriste-esineiden lisäksi myynnissä taidetarvikkeita, maaleja ja värejä. Muuta aiheeseen liittyvää ei ollut ja punainen lanka katkesi jälleen.

WAMin museokaupan anti oli todella laaja ja monipuolinen. Edustettuna olivat kaikki muidenkin museokauppojen tuoteryhmät kuten kirjat, paperitavara ja julisteet. Vahvasti edustettuna olivat korut, lelut ja avaimenperät. Museokaupasta löysin ilokseni myös museon omia nimikkotuotteita. WAMin siksak –kuosilla oli valmistettu kestokasseja, t-paitoja, avaimenperiä, mukeja ja heijastimia. Lisäksi tarjolla oli muun muassa WAM korvakoruja ja puulusikoita logolla varustettuna.

Asiakaspalvelijan näkemys oli, että parhaiten myyvät tuotteet olivat taidetarvikkeet ja pienet interaktiiviset avaimenperät. Hänen mukaansa WAM tuotteet eivät myyneet hyvin. Syytä tälle ei löytynyt.

3.2.5 Yhteenveto museokauppojen tarjonnasta

Museovierailuista päällimmäisenä jäi käteen oivallus siitä, että Qwenselin talo oli oivallisin kohde kotimuseo –statuksensa vuoksi. Suunnittelin tuotetta kotimuseoon, joten kotimuseot olisivat olleet täydellinen tutkimuksen kohde. Valitettavasti kaikki muut Turun tienoilla sijaitsevat kotimuseot kuten Ett Hem tai Paavo Nurmen kotitalo olivat suljettuina.

Vaikkakin muissa museoissa oli helposti aistittavissa tunnelma ja sen siirtyminen museokauppaan ja tuotteisiin, Qwenselin talossa tuotteistaminen oli tehty kotimuseon pysyvästä näyttelystä. Kodin väri- ja kuviomaailma ja museon tunnelma oli siirretty äärimmäisen onnistuneesti museokaupan puolella sijaitsevaan tuotevalikoimaan.

Museokierroksen annissa ilahdutti selkeä museokaupan tuotteisiin panostaminen. Apteekkimuseon ja Qwenselin talon muotevalikoimassa oli selkeä punainen lanka. Tuotteet olivat esteettisiä, mutta myös kestävyteen ja paikallisuuteen oli kiinnitetty paljon huomiota.

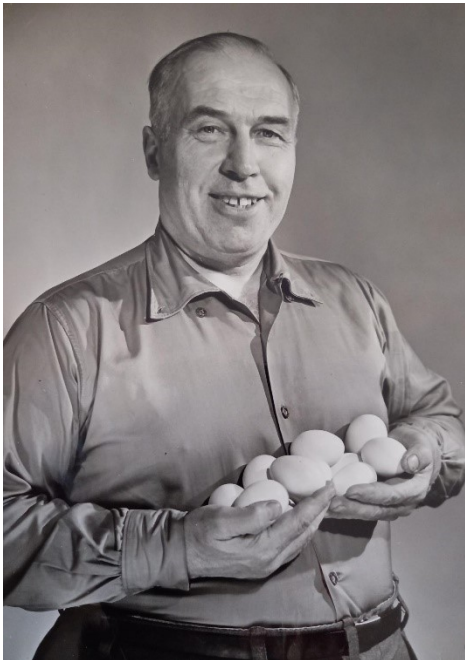
Vierailut eri museoissa ja visiitit museokauppoihin olivat herättävä kokemus museotuotteiden maailmaan. Museokauppaan ja sen tuotteisiin panostaneet tahot olivat tehneet hienoa työtä. Museo jäi mieleen jatkuvana kokemuksena, asiakaslähtöisyys oli otettu huomioon ja eittämättä kaupoista teki mieli ostaa tuotteita.

Hildan puoti tarvitsi ehdottomasti päivitystä tuotevalikoimaansa. Maunon ja Esterin kotimuseo ei tullut esille museokaupassa juuri millään tavalla, lukuun ottamatta postikorttien hienoissa valokuvissa.

3.3 Aineiston keruu

Vanhalinnalla oli hallussaan valtava määrä valokuvia eri aikakausilta. Kuvat olivat osin digitaalisessa muodossa, osin fyysisinä valokuvina. Pääsin katsomaan vanhoja valokuvia puuvillahanskat kädessä. Valokuvien kirjo oli huikea. Tuntui siltä, kuin Vanhalinnan sekava kotimuseo olisi herännyt henkiin kuvien avulla. Kuvissa oli samoja huoneita, kalusteita ja asekokoelmia, mutta seassa oli myös ihmisiä tekemässä arkisia askareitaan. Osa kuvista oli hyvin omintakeisia ja ehkä hieman kummallisia. (kuva 10) Myös kuvien taakse kirjoitetut tekstit olivat mielenkiintoisia, tämä toi aivan uuden katsantokannan työhöni. Oivalsin tässä vaiheessa, että etsimäni punainen lanka saattaa löytyä valokuvista.

Kuva 10. Mauno ja kananmunat (Vanhalinna -kokoelma, n.d.)

Museonjohtaja Lauri Viinikkala oli samaa mieltä kanssani museon 'punaisen langan' puuttumisesta. Hänen mukaansa kotimuseo oli hämmentävä kokonaisuus, kuriositeetti, mutta silti Maunon ja Esterin maailmankuva. Kokonaisuuden outous oli kuitenkin omalla

tavallaan viehättävä koska siinä kiteytyi pariskunnan koko elämä. Maunon ja Esterin keräilemät esineet heidän omassa kodissaan toivat museoon inhimillisyyttä.

Pekka Leimu kertoo teoksessa Vuodet, vuodenajat, Vanhalinna – teoksessa kotimuseosta seuraavanlaisesti: “Vanhalinnan kotimuseo kertoo Vanhalinnojen elämäntyöstä ja harrastuksista sekä heidän historiankäsitteistään. Siinä on suomalaisuuden ja suomalaisen sivistyksen aate korkeassa asemassa ja sen mukaan Suomen historia nähdään kehityskertomuksena. Kaikessa tässä Turun Suomalaisella Yliopistolla on varsin keskeinen asema.” (Terho, Henri ym. 2002. s.107)

Myös museoamanuenssi oli kanssani samaa mieltä ‘punaisen langan’ puuttumisesta. Kysyin häneltä, mitä museosta oli jäänyt mieleen ensimmäisen vierailun jälkeen. Hän kiteytti asian sanoilla “ei ihan tavallinen koti, mieleen jäi suuri määrä aseita ja salin ryijyn hakaristit”.

Museolla oli tarjolla kävijöille suurehko määrä esitteitä. Niitä oli painatettu eri ikäisille ja eri tarkoituksiin. Eräessä esitteessä oli kertomuksia Vanhalinnasta ja sen tapahtumista. Esitteessä oli sananparsia ja sitaatteja, jotka inspiroivat ideoimaan tuotteita. Myöhemmin löysin kirjallisuutta, josta tarinat ja sitaatit olivat peräisin.

3.4 Museokokemuksen jatkaminen tuotteeseen

Museokauppa myyntipaikkana eroaa osin muista erikoistavaraliikkeistä. Ihmiset esimerkiksi päätyvät museokauppaan vierailulle eri motiivein kuin muihin kauppoihin. Museovierailulle lähdetään yleensä näyttelyn houkuttelemana. Asiakas kuitenkin olettaa käyntiin kuuluvan myös vierailun laadukkaassa museokaupassa. Museokauppa on usein museokäynnin asiakaspulun viimeisiä pisteitä, ja kokemus tässä kohtaa voi vaikuttaa siihen, millä mielellä asiakas poistuu museosta. Kaupan sisällöillä ja asiakaskontaktilla on tässä kohtaa tärkeä merkitys.

Asiakasta on muita kauppoja helpompi lähestyä museokaupassa, sillä myyjä voi olettaa sisään astuvasta asiakkaasta useita asioita. Myyjä tietää, että suuri osa asiakkaista on juuri vierailut näyttelyssä, ja voi olettaa, että asiakasta kiinnostavat museon tai näyttelyn sisällöt.

Myyjä voi myös olettaa, että asiakkaalla mitä luultavimmin ei ole kiire esimerkiksi seuraavaan kauppaan, vaan hänellä on aikaa katseluun ja jutusteluun.

Museokaupan tuotteet ovat useimmiten uniikkeja eli niitä ei saa muualta. Uusista tuotteista on helppo löytää uutta kerrottavaa, varsinkin kun museokauppojen tuotteisiin liittyy upeita tarinoita. Nämä tarinat ovat mahtava myyntivaltti ja niitä on tärkeä hyödyntää myyntityössä. Kontaktin ottaminen asiakkaaseen on helppoa, kun voit kertoa tarinoita tuotteista ja tekijöistä. Mielenkiintoinen tarina esineen takana helpottaa asiakkaan ostopäätöstä. (Suomen museoliitto, 2020)

Vanhalinnan kartanokotimuseo oli hankala analysoida. Yritin museokierroksellani saada kiinni jostain – värimaailmasta, kuvioista, materiaaleista tai vaikkapa tuoksusta. Mikään ei tarttunut samalla lailla kun muissa museoissa joissa olin vierailut. Yritin etsiä punaista lankaa seinien kuvioinneista, värimaailmasta, valaisimista, tyyliuunnista, tuloksetta.

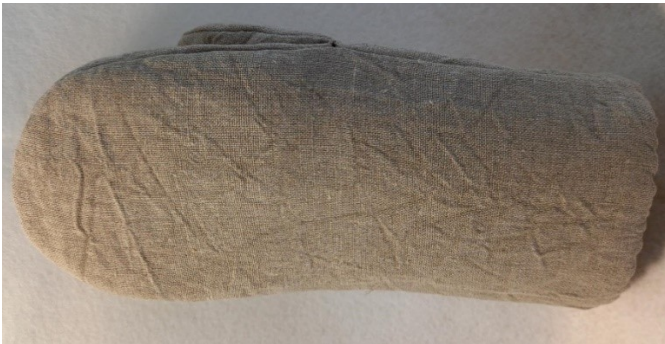
Miten jatkaa outo, hieman sekava museokokemus tuotteeseen? Olin toivonut selkeää ideaa, jotain, mistä olisi saanut kiinni ja joka olisi johtanut “ahaa – elämykseen”. Erityisesti Qwenselin talon upea jatkumo oli innostanut mahdollisuuteen jatkaa museokokemusta tuotteeseen. Harmikseni Vanhalinnassa näin ei kuitenkaan käynyt. Tunsin ottaneeni takapakkia hienosti alkuun lähteneessä työssä. Minulla ei ollut mitään konkreettista mihin tarttua.

4 Museotuotteen suunnitteluprosessi

Minulle oli alun alkaen selvää, että tuotteet tulevat olemaan funktionaalisia käyttöesineitä. Pajan mahdollisuudet valmistamisen suhteen taas rajasivat tuotteet yksikertaisimpiin, kuten esimerkiksi keittiöpyyhkeisiin ja säilyttimiin. Päätin tehdä ideointiprosessini hieman erilaisella tavalla. Valmistin sarjan tuotteita kierrätetystä mankelipellavasta. Sarjaan kuului 3 erilaista säilytuspussia, pyyheliina, avaimenperä ja patakinnas. Kaikki tuotteet olivat pajan perustuotteita, joten niihin löytyivät tekemäni kaavat ja helpot valmistusohjeet.

Mankeli on esine, jota yhä harvempi osaa enää käyttää, saatikka kokee sellaista tarvitsevana. Tästä syystä mankeleita kierrätetään pois käytöstä tasaista tahtia. Kierrätyskeskukseemme tulevat mankelit puretaan osiin ja kierrätetään. Vanhat mankelikankaat päätyvät näin ompelimoon. Kuumen pesun jälkeen hyvälaatuisella, tiiviisti kudotulla mankelikankaalla on vielä pitkä elämä edessään. Tämän hetkinen mankelikankaiden varasto sai mahdollisuuden päätyä vanhalinnan myyntituotteiksi. Kankaiden värisävyissä oli luontaisia eroja ja koska kyseessä oli jo vuosia käytössä ollut kangas. Myös kulumat ja pienen pienet reiät kuuluivat asiaan. Tietenkin suurimmat kauneusvirheet ohitettiin leikatessa. Silityksen jälkeen mankelipellavasta oli helppo leikata parhaat kohdat, ompelu taas sujui ongelmitta.

Kuva 11. Mankeliliinasta valmistettu pellavatuote

Valokuvasin mankelipellavasta valmistamani mallituotteet sellaisenaan, ilman kuvioita. Tuotteita oli useita ja kuvasin niitä monesta suunnasta saadakseni hyviä pohjia suunnittelun seuraavaan vaiheeseen. Lisäsin ideointini tuotokset digitaalisesti pellavatuotteiden pintaan. Presentaatiooni toimeksiantajalle lisäsin muitakin ideoita, kuten saippuapaketin ja teepaketin. (Kuva12) Toivoin, että nämä herättäisivät kiinnostusta muihinkin uusiin tuotteisiin.

Kuva 12. Tiskirätit, saippua ja tee - ideat

4.1 Ensimmäiset ideat

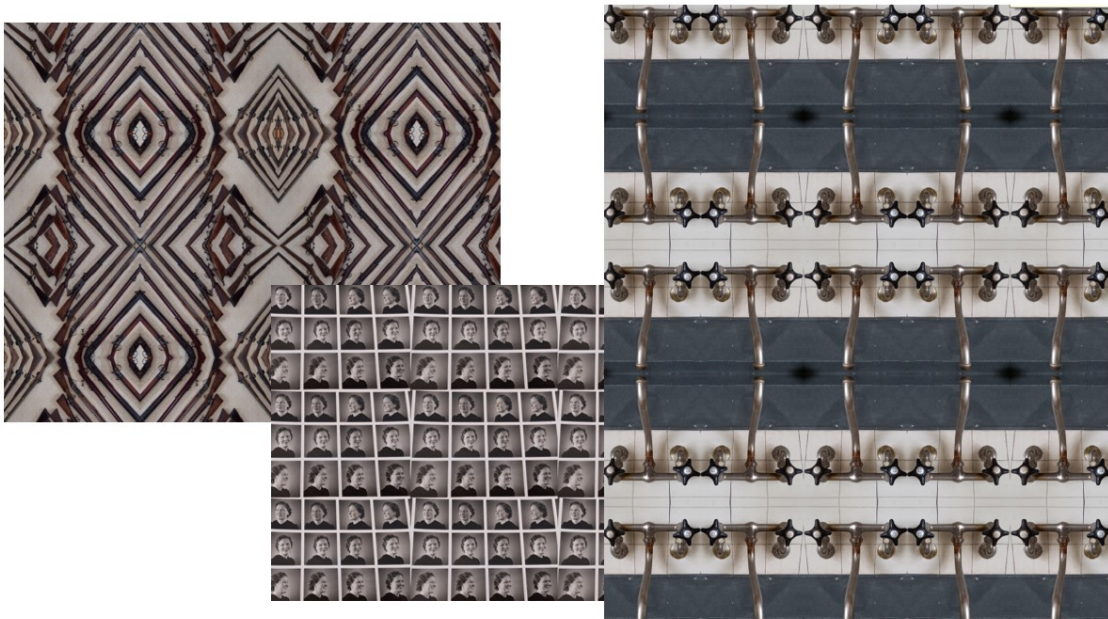
Ensimmäisten ideoiden kanssa sain olla hieman uskaliaampi. Museokierroksen sekava tunnelma ei antanut paljoa, mihin olisi voinut tarttua. Joitain erittäin mieleenpainuvia tavaroita tuli kuitenkin vastaan. Kokeilin näiden kuvaamista ja siirtämistä sellaisenaan suoraan kankaalle. En ollut aivan varma, oliko idea niin toimiva. Riskinä tietenkin oli, että kaikki eivät koe museon yksityiskohtia samalla tavoin. Se, mikä jäi minulle mieleen, voi joltakin jäädä kokonaan huomaamatta. Relevanssi siis saattaisi hävitä kokonaan.

Kuva 13. Esineistö - valokuvan käyttö pellavatuotteessa

Kokeilin mieleenpainuvien museohetkien ikuistamista myös tekemällä kuvista erilaisia toistoja (Kuva 14). Ajatuksena oli mahdollisuus postikortteihin tai kankaan kuviointiin. Digitaalisesti painettu kangas taas olisi ollut omiaan tuotteiden valmistuksessa. Jälleen kerran jäi ehkä kyseenalaiseksi, ymmärtäisivätkö muut museokävijät mistä kuviot tulevat. Pajalla ei myöskään ollut mahdollisuutta digiprintteihin, mutta leikittelin ajatuksella, että sellaisen voisi teettää muualla tuotteita varten.

Kuva 14. Valokuvien käyttö digiprintti - ideoihin

Museon oma valokuva-arkisto avasi hienon maailman Vanhalinnojen historiaan.

Mustavalkoiset kuvat olivat kauniita, niihin oli iskostunut ajan henki ja tunnelma. Yhtenä ideana harkitsin näiden alkuperäisten valokuvien käyttöä tuotteissa sellaisenaan. myös eräästä museoesitteestä sekä Vuodenajat, vuodet, Vanhalinna - teoksesta löytämäni tarinat herättivät kiinnostusta ideoimaan tuotteiden pintakuviointia.

Eräessä tarinassa kerrottiin, että Vanhalinnassa yritettiin joskun pitää myös seminaari-istuntoja, mutta Ester ei oikein pitänyt niiden kestosta, vaan ilmestyi ovelle ja seminaarin vetäjän kauhuksi sanoi: "Nyt on jo puhuttu tarpeks, nyt lauleta ja leikitä."

Risto Laineen kertoman mukaan Mauno Vanhalinna oli fennomaani ja Vanhalinnan linnavuori oli hänelle kaikkein pyhin. Kalevala oli Maunolle Varsinais-suomessa Vanhalinna keskuspaikkanaan ja pohjola oli - jossain satakunnan Lapissa. Mauno Vanhalinnassa oli kertoman mukaan se reilu ja suoraselkäinen puoli, että hän julisti omaa historiankäsitystään kenelle tahansa peittelemättä, vaikkeivät "kaikki yliopiston herrat tätä historiankäsitystäni hyväksy". (Terho, Henri ym. 2002. s.97, 99, 101)

Kirjoitin löytämiäni sitaatteja, ajatuksena yhdistää ne sopivaan tuotteeseen. Esimerkiksi esitteestä löytämäni Maunon sitaatti kintaista painettuna patakintaaseen. Myös valokuvien kanssa relevanssi olisi ollut tärkeää. Esimerkiksi kuva Vanhalinnan väestä uimassa olisi sopinut hienosti pyyhkeeseen. Eräässä tuotteessa leikin valokuvan, sitaatin ja värimaailman yhdistelyllä. (Kuva 17)

Sitaatit olivat hauskoja, joskin jäimme miettimään, avautuvatko ne kaikille. Asian olisi voinut ratkaista pienellä roikkolapulla, jossa olisi kerrottuna tarina sitaatin alkuperästä. Samalla tavoin kuin museoesitteessä.

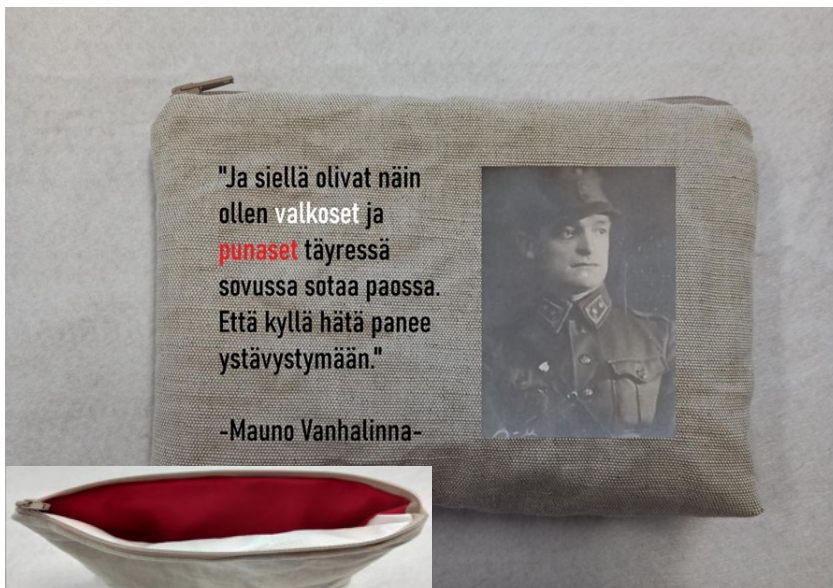
Kuva 15. Valokuvien käyttö tuotteissa

Kuva 16. Sitaattien käyttö tuotteissa

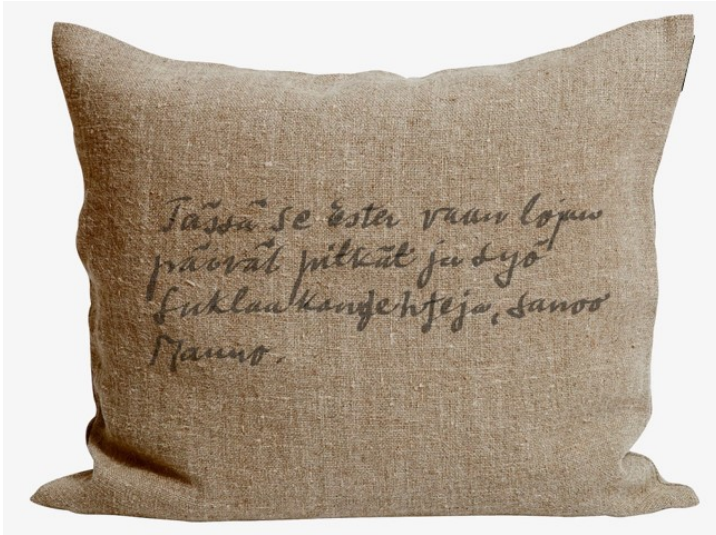
Kuva 17. Sitaatin, värimaailman ja kuvan yhdistäminen

Joidenkin valokuvien hienoin anti olivat niiden taakse käsin kirjoitetut muistot. Halusin kokeilla, kuinka sellainen toimisi tuotteessa. (Kuva 18) Olennaista oli mielestäni saada alkuperäinen käsiala esille. Jälleen kerran idean hienous oli vaakalaudalla siksi, etteivät

ihmiset välttämättä ymmärtäisi tekstin merkitystä. Relevanssi katoaisi, jos mieleen ei ole jäänyt talon asukkaiden nimiä.

Kuva 18. Valokuvan taustakirjoitus tuotteessa

Kokeilin myös isännän kamarista löytyneen eläinten ensiapukaapin oven sabluunapainokuviota sellaisenaan. (Kuva 19) Kaappi jäi mieleen sympaattisuutensa takia, mutta ehkä myös museokierroksen viimeisen huoneen viimeisenä mieleenpainuvana huonekaluna.

Kuva 19. Ensiapukaapin sabluunakuviot tuotteessa

Viimeisenä ideana kokeilin Vanhalinnan päärakennuksesta tekemiäni viivapiirustuksia (Kuva 20). Olin kuvannut päärakennusta muutamaan otteeseen helmikuussa vieraillessani paikalla. Rakennus oli komea yksityiskohtineen ja ympäröivine isoine puineen.

Kaarlo Vanhalinna saattoi alulle Vanhalinnan uuden päärakennuksen suunnittelun ja rakentamisen. Hirsirakenteinen talonpoikaisrakennus korvattiin vuosina 1927-1930 rakennetulla kookkaalla kolmikerroksisella tiilirakennuksella. Sen valkoinen pintarappaus, symmetrisesti julkisivun keskellä sijaitseva puolikaaren muotoinen parvekeuloke sekä pylväin ja hammaslistafriisein varustetut ulkoportaikot heijastavat uusklassismin henkeä. Tämä rakennus ilmensi selkeästi omistajansa vaurautta ja aatemaailmaa. (Terho, Henri ym. s.63)

Muistin myös museonjohtajan maininnee, että päärakennusta useasti kuvataan vain yhdestä suunnasta. kokeilin siis muitakin kuvakulmia. Museoamanuenssi näytti minulle ensimmäisen käyntini aikana tuntemattoman taiteilijan aikoinaan tekemän piirustuksen päärakennuksesta. Kuva oli heille mieluisa ja sitä oli käytetty useassa eri paikassa. Tämä inpiroi minua piirtämään rakennusta. Käytin piirtämiseen ilmaista Inkscape-ohjelmaa.

Kuva 20. Viivapiirustus kankaalla

4.2 Valinnat jatkokehittelyyn

Tapasimme etäyhteydellä Museonjohtajan ja museoamanuenssin kanssa tiistaina 22.3.2022. Ennen tapaamista olin lähettänyt heille presentaation ensimmäisistä ideoistani. Tapaamisen aikana kävimme kaikki ideani läpi, arvioimme niiden soveltuvuutta ja jatkokehityksen mahdollisuuksia. Totesimme, että vallitsevan maailmanpoliittisen tilanteen vuoksi lienee parasta sulkea pois ideat, joissa on aseisiin tai sotaan liittyviä asioita. Tämän vuoksi esimerkiksi sitaatti punaisista ja valkoisista sekä asekoelmaasta syntynyt kuviotoisto jäivät pois.

Museonjohtajalle ja museoamanuenssille mieluisimmat ideat olivat tekemäni viivapiirustukset sekä hauskat sitaatit. Myös pellavatuotteiden sarja oli mieluinen sekä materiaalinsa että funktionaalisuutensa vuoksi. Jäimme myös pohtimaan suurelle osalle kävijöistä mieleen jäävää eläinten ensiapukaappia ja kuvion käyttöä jossain muussa kuin tekstiilituotteessa. Harkitsimme kuvion soveltuvuutta esimerkiksi puiseen rasiaan.

Presentaatiossa mukana olleet tiskirätit, Maunon avantosaippua sekä Vanhalinnan fiinin väen parempi tee – tuoteideat (Kuva 12) jäivät mahdollisiksi Vanhalinnalle itse tilata suoraan valmistajilta. Myös Esterin sitaatilla varustettujen emalimukien mahdollisuudesta oli keskustelua.

Museonjohtaja piti ajatuksesta, jossa viivapiirustus – kuvion ja sitaatin voisi yhdistää tuotteeseen. Tällä tavoin yhdistettynä voisi toteuttaa monta eri tuotetta. Pellavan väri mustalla kuviolla oli mieluisa, mutta myös musta pellava valkoisella kuviolla kuulosti heidän mielestään hyvältä vaihtoehdolta. Olin hyvin otettu piirustuksieni suosiosta, alunperin en ajatellut piirustuksia muutoin kuin koristamassa suunnitelmaseminaarini presentaatiota.

4.3 Jatkokehittely

Jatkokehittelyyn pääsi yksi 'nesessääri' sekä astiapypyhe. Valittu 'nesessääri' sopi moneen eri käyttötarkoitukseen ja astiapyyhettä pystyi käyttämään myös laudeliinana. Ensimmäiset tuotteet toteutettiin luonnollisen pellavan värisinä, koska kierrätettyjä mankeliliinoja oli

varastossa paljon. Sitaateista jatkoon pääsi kaksi toimeksiantajan valitsemaa. Erityistä ihastusta herättivät Mauno Vanhalinnan sitaatti "Ei kaikki yliopiston herrat tätä historiankäsitystäni hyväksy." sekä Esterin sitaatti "Nyt on jo puhuttu tarppeks, nyt lauleta ja leikitä." Lisäksi jatkoon pääsivät viivapiirustukset Vanhalinnan päärakennuksesta (Kuvat 21 ja 22). Museonjohtajan ja museoamanuenssin toive oli saada samaan tuotteeseen sekä viivapiirustus että sitaatti.

Aloitin talvella ottamistani valokuvista ja päätin piirtää rakennuksesta vielä muutaman kuvan lisää. Kokeilin rakennuksen piirtämistä uusista kulmista, koska tien puoleinen näkymä oli paljon käytetty. Yllätyksekseni huomasin, että mitä enemmän piirsin, sitä tarkempia kuvista tuli. En ollut varma oliko tarkkuus hyvä asia, olisiko suurpiirteisen taiteellinen ote ollut parempi. Päätin, että piirrän tarvittaessa lisää, mutta kokeilin molempia.

Kuva 21. Maisema1

Kuva 22. Maisema2

Kuva 23. Maisema3

Kuva 24. Maisema4

4.4 Mallikappaleiden valmistus

Silkkipainoseulojen osalta otin yhteyttä kollegoihini Turun nuorten työpajalla, Fendarissa. Olimme tehneet yhteistyötä jo vuosia vaihtaen materiaaleja sekä palveluita. Kisällin pajalta löytyi paljon silkkipainokehikoita sekä painovärit, mutta ei kuitenkaan mahdollisuutta valottaa seuloja. Kollegani suostuivat ystävällisesti valmistamaan meille seulat.

Keskustelimme alustavasti mahdollisista eteen tulevista ongelmista, totesimme ohuiden viivojen ja pienten yksityiskohtien olevan todennäköiset ongelmat. Päädyin tekemään kuvistani toiset versiot paksummilla viivoilla kokeilua varten. Koosta en ollut vielä aivan varma, joten rajasin kuvat noin 15-20cm välille leveydeltään. Ajattelin, että jostain tuli aloittaa ja kokoa voi tarvittaessa muuttaa. Poistin myös joitain ylimääräisiä yksityiskohtia rajatakseni kuvia paremmin.

Prosessi oli haastava, valotusaikaa tuli kokeilla useasti. Viivapiirustusten rajat olivat niin hentoja, että valotusemulsio lähti repeilemään. Ongelmia oli mm. pikkuruisten ikkunaruutujen ja parvekekaiteiden kanssa. Seula jätti pienimmät viivat kokonaan pois,

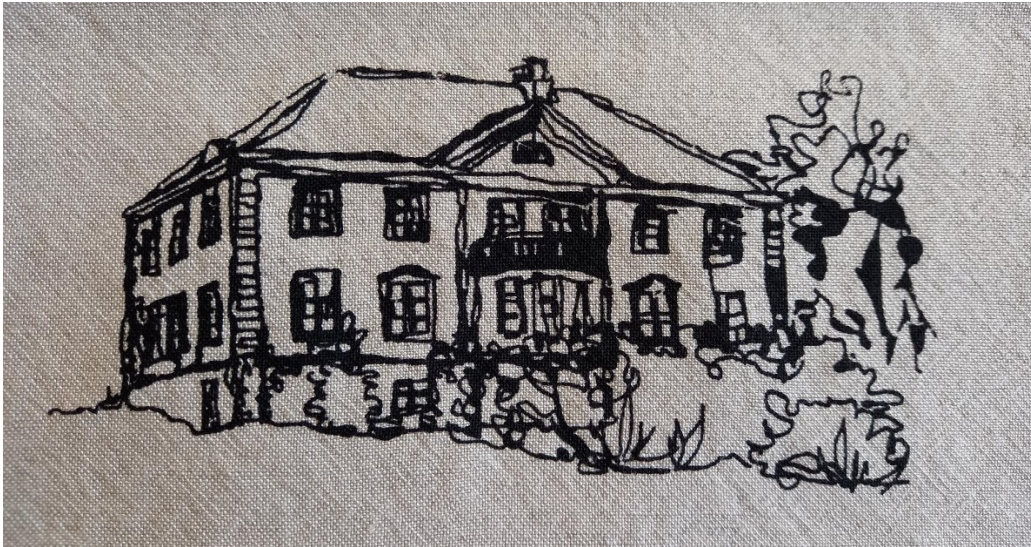
valotusemulsio ikään kuin repesi niistä kohdin (Kuva 27). Kolme seula onnistui paremmin, mutta kahdessa repeytymistä tapahtui jonkin verran enemmän.

Ensimmäisten seulojen valmistuksessa meni muutama päivä, lopputulos oli mielestäni hieno. Kollegani Fendarissa olivat kokeilleet painaa kangasta nähdäkseen, miten seulat toimivat. Maanantaina 4.4. vietin iltapäivää kollegani seurassa kokeillen seuloja. ensimmäiset 2 hieman suurpiirteisempää viivapiirustusta olivat onnistuneet mielestämme hyvin. Kuvat säilyttivät alkuperäisen tunnelmansa. Kaksi tarkempaa piirustusta eivät olleet niin hyviä, tarkkuus viivapiirustuksessa ei toiminut niin hyvin kuin suurpiirteisyys, esimerkiksi ikkunanpielien tarkat yksityiskohdat sekoittuivat paksuksi mustaksi viivaksi. Tekstit olivat myös pienoinen ongelma. Valitsemani fonttikoko oli huono, liian pienen tekstin ohuet viivat eivät päästäneet väriä tarpeeksi hyvin kankaaseen. Nämä tarvitsivat myös hieman lisätyöstöä.

Kuva 25. Onnistunut viivapiirustus kankaalle painettuna

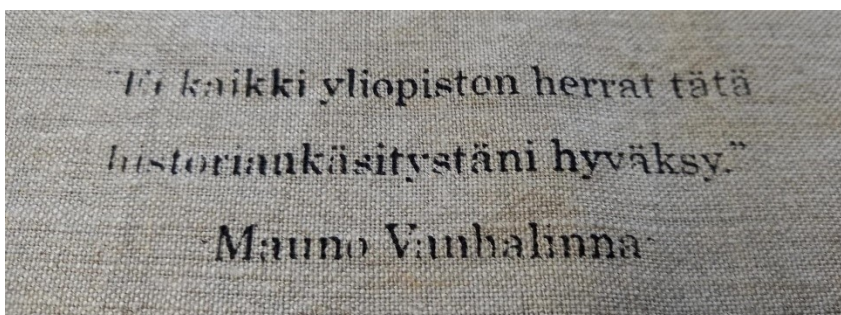
Kuva 26. Onnistunut viivapiirustus2 kankaalle painettuna

Kuva 27. Repeytyneet valotusemulsiot seuloissa

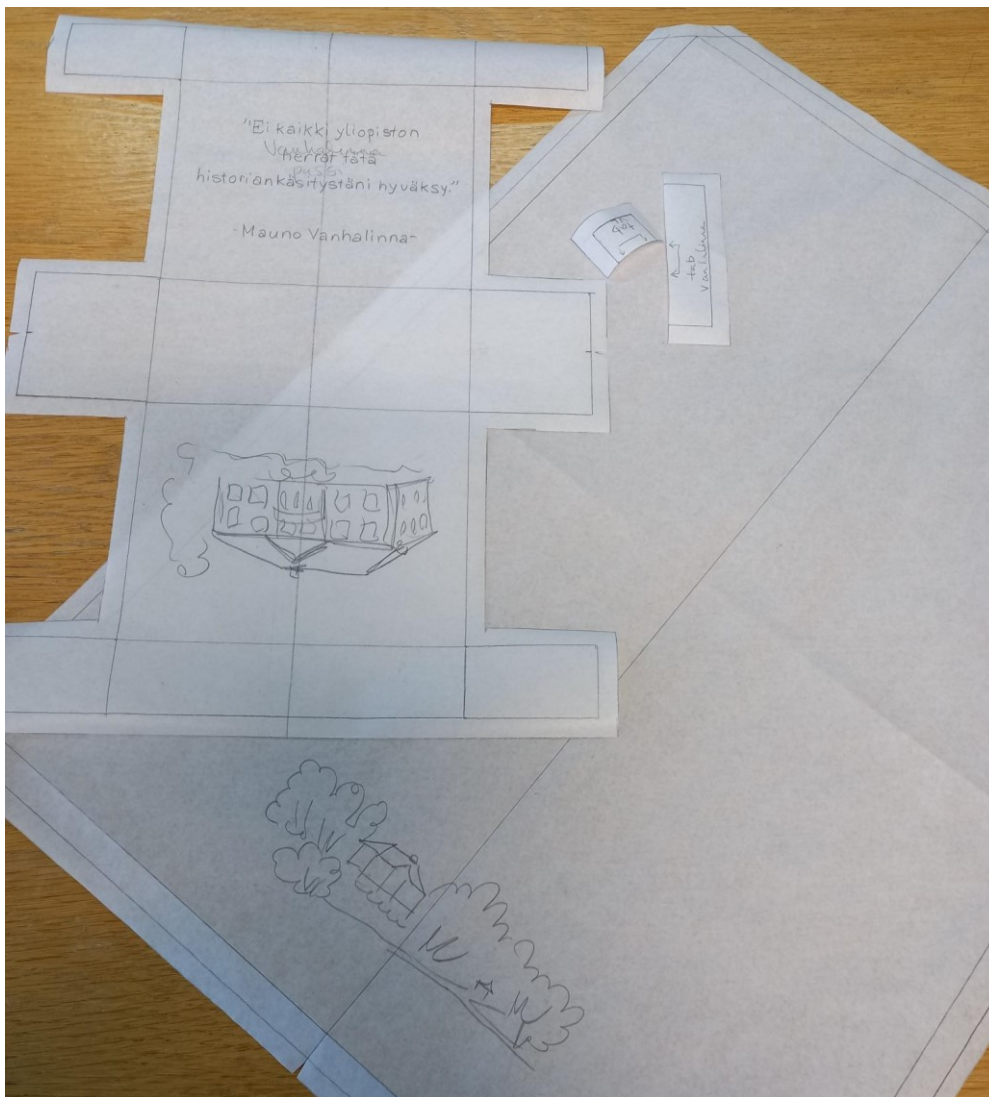
Kuva 28. Epönnistunut tekstipainatus

Kaksi ensimmäistä kuvaa olivat onnistuneet niin hyvin, että päätin valmistaa mallikappaleet niistä (Kuvat 25 ja 26). Teksti kuitenkin kaipasi vielä työstöä. Halusin pitää valitsemani fontin, pidin sitä klassisena ja sopivana. Kasvatin tekstikokoa ja lähetin mallin kollegoilleni, luovan toiminnan pajalle Fendariin.

Muokkasin tuotteiden kaavoja hieman sopivammiksi (Kuva 29). Koska aikomuksena oli käyttää kestävästi kierrätyskankaita, mitoituksen tuli olla sellainen, että mankeliliinasta sai leikattua tuotteet minimaalisella hukalla. Kaava pellavaiseen 'nesessäriin' oli hieman pieni uudelle tekstikoolle, joten levensin kaavaa niin, että kuva ja teksti sopivat siihen paremmin.

Kuva 29. Parannetut kaavat

Uudet seulat toimivat paremmin, teksti oli selkeämpi ja paremman kokoinen. Leikkasin 3 astiapyyhettä painatusta varten. Painoin leikattujen astiapyyhkeiden reunaan maisemakuva1, sekä maisemakuva2 –printit. Kokeilin painatuksien sijoittamista hieman eri paikkoihin. Lisäksi leikin erilaisten ripustuslenkkien kanssa löytääkseni oikean ratkaisun.

Pellavaiseen säilyttimeen painoin myös molemmat piirtämäni maisemakuvat. Teksti tuli nesessäriin toiselle puolelle. Kokeilin valmistaa kaksi kappaletta ja myös tässä tuotteessa leikin ripustuslenkkien pituudella ja värillä.

Vetoketjua harkitsin tovin, valittavanani olisi ollut suuri määrä vanhoja, kierrätettyjä vetoketjuja. Todennäköisesti nämä olisivat riittäneet muutamaksi vuodeksi koko tuotesarjaan. Päädyin kuitenkin käyttämään uutta 4mm:n mustaa metriketjua. Koin, että tuotteissa on tarpeeksi variaatiota eri tavalla kuluneiden pellavakankaiden kanssa, siistit yhteneväiset vetoketjut olivat mielestäni hyvä valinta.

Koska tuotteet olivat ulkoisesti hyvin hillittyjä, halusin lisätä jotain mielenkiintoista nesessäriin sisälle. Löysin varastostani vanhaa, puuvillaista patjaraitaa. Mankelipellavien tavoin olin kerännyt niitä vuosia jotain tiettyä tarkoitusta varten. Mielestäni hetki oli sopiva. Vuorikankaaksi toiseen mallikappaleeseen päätyi siis punaraitainen, hyvinkin museoon sopiva vintage kangas.

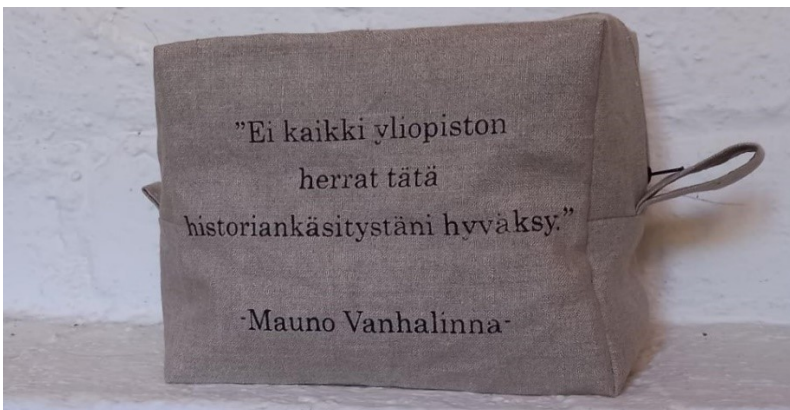
Käsin painetussa kankaassa virheiden ja epäonnistuneiden painatuksien mahdollisuus on korkea. Koska tuotteet olivat uniikkikappaleita ja aitoa käsityötä, pienet kauneusvirheet olivat sallittuja. Pohdin kuitenkin epäonnistuneiden printtien käyttöä kestäväällä tavalla. Pieninä paloina ne olisivat päätyneet polttokelpoiseen jätteeseen. Tein päätuotteiden lisäksi muutaman lisätuotteen. Valmistin avaimenperän huonosta tekstiprintistä ja pienemmän kukkaropussin tekstin toisella puolella olleesta kelvollisesta viivapiirustuksesta. Koin, että tämä saattaisi olla hyvä tapa käyttää kauniita jäännöspaloja.

4.5 Kuvat valmiista työstä

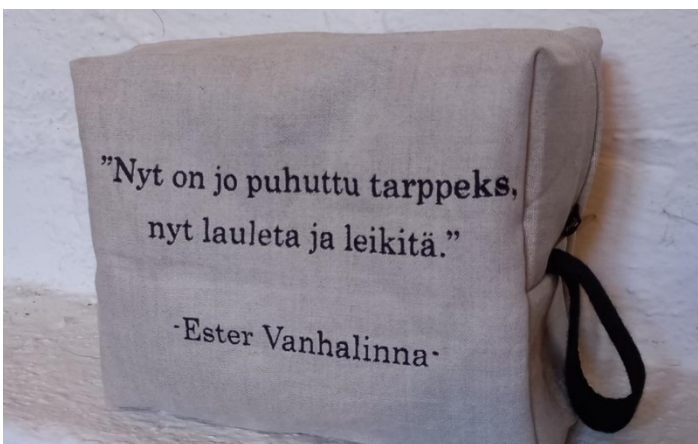
Kuva 30. Pellavapussi edestä

Kuva 31. Pellavapussi sitaattia

Kuva 32. Pellavapussi sitaattiB

Kuva 33. Pellavaliina A

Kuva 34. Pellavaliina B

Kuva 35. Ylijäämäpaloista valmistetut tuotteet

4.6 Asiakkaan palaute

Olin sopinut palaverin Vanhalinnassa museojohtajan, Lauri viinikkalan kanssa torstaina 21.4.2022. Mallikappaleiden esittelyssä oli paikalla myös Vanhalinnan emosaatiön, Turun Yliopistosäätiön toimitusjohtaja Mikael Luukanen, joka innostui näkemästään. Olin hyvin otettu innostuneesta vastaanotosta.

Museojohtaja Lauri Viinikkala ja museoamanuenssi Ilona Vanhakartano (Vanhakartano, henkilökohtainen tiedonanto, 24. huhtikuuta 2022) antoivat projektistani seuraavanlaista palautetta. "Kaiken kaikkiaan yhteistyö sujui alusta saakka erinomaisesti. Sanna tunsu Vanhalinnan hyvin jo etukäteen ja perehtyi siihen lisää ilmeisen suurella innolla. Viestintä onnistui alusta saakka mukavasti, ja meidät pidettiin jatkuvasti ajan tasalla siitä, mitä projektissa tapahtuu nyt, mitä on tulossa seuraavaksi ja millaisia asioita voisimme pohtia seuraavaa yhteispalaveria varten.

Meidät pidettiin kartalla tuotteen tuotannon käytännön järjestelyistä, mahdollisuuksista ja aikatauluista. Sanna myös – toki hyvin lempeästi – muistutteli meitä aikatauluista ja soitteli perään, jos vaivuimme projektia hidastavalla tavalla hiljaisiksi. Projektin eteneminen tuntui meidän näkökulmastamme tehokkaalta ja järkevältä.

Museotuotteeseen liittyviä toiveitamme kuunneltiin tarkalla korvalla koko projektin ajan, joten yhteistyö Sannan kanssa tuntui hyvin asiakaslähtöiseltä. Lopputuloksesta pidämme kovasti, ja tuotteet edustavat kaikkia niitä ominaisuuksia, joita niiltä toivoimme heti ensimmäisessä asiaan liittyvässä yhteispalaverissa."

5 Yhteenveto

Opinnäytetyöprosessini oli jännittävä. Lähdin tekemään sitä ajatuksella, että prosessi oli tuttu ja työ olisi helppoa. Olin varma, että museon anti toisi selkeän ajatuksen tuotteelle. Prosessin aikana tutustuin museoon sen historiaan sekä erityisesti Mauno ja Ester Vanhalinnaan. Henkilökohtaisten esineiden, valokuvien ja tarinoiden kautta pääsin

tutustumaan heidän maailmaansa ja elämäänsä. Heidän erikoinen maailmankuvansa sekä kotinsa esineistön monipuolisuus sekä hämmensi että ihastutti.

Helppoa työstäni ei kuitenkaan tullut. Vaikka moninaisten vaiheiden kautta päädyinkin yllättäen ensimmäiseen ideaan – omiin piirustuksiini. Jälkeenpäin olin tyytyväinen, että rajasin aiheen tiukasti kotimuseoon. Tämä ja paikallisuuden aspekti tekivät työstä mahdollisen toteuttaa kevään aikana.

Itse keräilijänä ja ehkä myös hieman värikkäänä persoonana aloin kokea sielunsukulaisuutta Ester ja Mauno Vanhalinnaan. Olisi ollut hienoa tavata heidät oikeasti, joskaan tämä ei luonnollisesti olisi ollut mahdollista. Olin kuitenkin ylpeä, että pääsin tekemään tuotteita, jossa toivottavasti tiivistyi jollain lailla Vanhalinnan kotimuseon loisto. Tietenkin halusin ajatella, että myös Mauno ja Ester saattaisivat niistä pitää.

Valmiit mallikappaleet onnistuivat hyvin, paikallisuus toteutui valmistuksen osalta Kisällin ompelimon voimin, tuotteista tuli ompelimolle työtehtävä. Työtehtävä oli teknisesti saavutettava, tuotteiden valmistus oli prosessina tarpeeksi helppo, ikään kuin ompelun perusosaamista. Kankaanpainoseulojen osalta prosessin aikana syntyi pysyvä yhteistyökuvio Turun nuorten työpajan, Fendarin luovan toiminnan pajalle. Vastaisuudessakin seulat valotetaan Fendarissa, kankaanpaino ja ompelu taasen tapahtuvat Kisällin ompelimosssa.

Kestävä kehitys toteutui mainiosti kierrätyskankaiden avulla. Myös paikallisuudessa oli luonnollisesti kestävä aspekti. Sosiaalisen kestävän kehityksen aspekti toteutui siinä, että tuotteista tuli ompelimoon mieluisa työtehtävä. Oikeiden, merkityksellisten työtehtävien tekeminen ja tekemällä oppiminen ovat pajamaailmassa tärkeitä asioita. Tuotteet olivat funktionaalisia käyttöesineitä, molemmille esineille löytyi enemmän kuin yksi käyttötarkoitus.

Yhtenä kriteerinä oli tuotteen edullisuus. Kierrätetyn mankelipellavan ja patjaraidan hintoja oli kierrätystuotteina vaikea arvioida, pystyin kuitenkin arvioimaan tuotteiden valmistamiseen käytetyn ajan. Liedon kunnan virallinen työveloitus kunnan sisäisissä tilaustöissä oli 12,16€. Sillä oletuksella, että työhön meni keskimäärin puoli tuntia, lisäten 2€ per tuote kankaasta, vetoketjusta ja kankaanpainosta, pellavapussin hinnaksi tuli noin 8€.

Pellavapyyhkeet valmistuivat nopeammin, jonka lisäksi niissä oli vain 1 painokuva. Arvioitu Hinta pyyhkeille oli noin 6€. Jäännöspaloista valmistetut tuotteet valmistuivat vielä nopeammin, joten 4€ oli arvio kukkaron hinnasta ja 1,5€ avaimenperästä.

Hintataso oli sopiva työveloitukseksi Kisällille, sopiva Vanhalinna – museolle ja myyntivoiton lisäämisen jälkeenkin vielä saavutettava tuotteen ostajalle. Hinta-laatu suhde oli siis kohdillaan.

Yhteistyö museonjohtaja Lauri Viinikkalan sekä museoamanuenssi Ilona Vanhakartanon kanssa oli hedelmällistä. Sain rauhassa omaksua museon tunnelmia ja tutustua hienoihin kokoelmiin. Koin, että minuun luotettiin prosessissa täysin. Ensimmäisten tuotteiden jälkeen Kisällillä on vielä mahdollisuus kehittää tuotesarjaa eteenpäin tulevina vuosina.

Museoliiton julkaisussa, museokauppakäsikirjassa kerrotaan seuraavasti: ”Museokaupan tuotteiden avulla museon erikoisalueen, näyttelyiden tai kokoelmien helmet voi kiteyttää ja paketoida asiakkaalle ymmärrettävästi. Hyvä tuote kertoo museon tarinaa ja rakentaa museon identiteettiä sekä ennen kaikkea tuo taiteen, historian tai kulttuuriperinnön kävijän arkeen mukaan lähtevän ostoksen muodossa.” (Suomen museoliitto, 2020, s.7)

Yrittäessäni saada kiinni museon tunnelmasta, kohdatessani haasteen punaisen langan poissaolosta ja kokoelman ja tyylien moninaisuudesta, olin hetken allapäin. Uskoin, etten millään voi saada tiivistettyä Vanhalinnan kartanokotimuseon tunnelmaa yhteen tuotteeseen. Sattumanvaraista ehkä, mutta viivapiirustuksistahan se löytyi! Tuo upea kartanokoti kuvattuna koko komeudessaan, ikään kuin paketti joka ulkopuoleltaan on helposti kuvattavissa mutta sisältään yllätyksellinen ja arvoituksellinen. Olin mielestäni saanut kiteytettyä museokokemuksen tuotteeseen.

Vanhalinnan jännittävä museokokemus on koettavissa vain paikan päällä. Matkamunistoksi voi ostaa hienon pellavatuotteen, jossa on vanhalinnan päärakennuksen kuva. Sitä katsoessaan muistaa hämmäntävän museokierroksen asekokoelmien, juhallisten huonekalujen, saappaiden ja arvokkaan puupötkkelön keskellä. Kaikki nämä asiat avautuvat vain museokierroksen jälkeen, yhtä hienosti kuin tuotteessa käyttämäni neljän millin metriketju.

Kuva 36. Mauno ja Ester Vanhalinna, (Vanhalinna-museon kuva-arkisto, n.d.)

Lähteet

Aboa Vetus Ars Nova. *Aboa Vetus – vanha Turku*. Haettu 22.2.2022 osoitteesta

<https://www.aboavetusarsnova.fi/fi/nayttelyt/vanha-turku>

Aboa Vetus Ars Nova. *Osmo Rauhala: Muista unohtaa kaikki*. Haettu 22.2.2022 osoitteesta

<https://www.aboavetusarsnova.fi/fi/nayttelyt/osmo-rauhala-muista-unohtaa-kaikki>

Into ry. (n.d.) *Mitä on työpajatoiminta?*. Haettu 20.2.2022 osoitteesta

<https://www.intory.fi/tyopajatoiminta/mita-on-tyopajatoiminta/>

Liedon Vanhalinna – säätiö. VISIO 2025 (versio 10.8.2020) [https://vanhalinna.fi/wp-](https://vanhalinna.fi/wp-content/uploads/2021/05/VISIO_2025_versio_100820.pdf)

[content/uploads/2021/05/VISIO_2025_versio_100820.pdf](https://vanhalinna.fi/wp-content/uploads/2021/05/VISIO_2025_versio_100820.pdf)

Museoesite. (n.d.) *Apteekkimuseo ja Qwenselin talo*. Opaslehtinen ja kartta museoon.

Suomen museoliiton julkaisuja 78. *Museokauppakäsikirja – euro enemmän hanke 2018-*

2021. https://museoliitto.fi/doc/Euro_enemman/Kauppakasikirja_2021.pdf

Taidemuseon esite. (n.d.) *WAM Turun kaupungin taidemuseo*. Taidemuseon esite vuoden 2022 näyttelysarjasta ‘Institute of coexistence’

Terho, Henri, kirjoittajat ja Turun Yliopistosäätiö. (2002). *Vuodet, vuodenaajat, Vanhalinna*. kustantaja Turun Yliopistosäätiö.

Vanhakartano, Ilona. (Vanhakartano, henkilökohtainen tiedonanto, 24. huhtikuuta 2022)

Vanhalinna – kotimuseo esite. (n.d.) *Kotimuseo*. Kartanokotimuseon opaslehtinen, moniste.

Vanhalinna. (n.d.). Vanhalinna. Haettu 18.2.2022 osoitteesta

<https://vanhalinna.fi/vanhalinna/>

Liite 1: Moodboard 1

Liite 2: Moodboard 2

